

bAlabodhasa NgrahaH

——
बालबोधसङ्ग्रहः

——
Document Information

Text title : baalabodhasaNgrahaH

File name : bAlabodhasangraha.itx

Category : vedanta, shankarAchArya

Location : doc_z_misc_shankara

Author : Shankaracharya

Transliterated by : Sunder Hattangadi sunder at hotmail.com

Proofread by : Sunder Hattangadi sunder at hotmail.com

Latest update : December 23, 2012

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

December 22, 2023

sanskritdocuments.org

बालबोधसङ्ग्रहः

विषयसूचिका ।

१ आध्यात्मविद्याप्रबोधप्रकारः ।

२ ज्ञानस्वरूपम्

३ साधनयतुष्टयम्

४ आत्मैक्यज्ञानविचारणा

५ पञ्चविंशति तत्त्वानि

६ अन्तःकरणयतुष्टयम्

७ अनिर्वचनीयो आत्मा

८ दैशिकस्य करुणया ज्ञानप्राप्तिः

श्रीमच्छंभुदत्तभगवत्पादयरण्यारविन्दारव्यान्नमोः ॥

आध्यात्मविद्याप्रबोधप्रकारं व्याख्यास्यामः ।

आधिभौतिकाधिदैविकाध्यात्मिकादि तापत्रयाग्निसन्तमः

सकलसाधनोपेतः संसाराद्द्विरम्य शिष्यः सद्गुरुं शरणं

गत्वा साष्टाङ्गं प्रणिपत्य विज्ञप्तिं करोति ।

भो स्वामिन् ! मम संसारनिवृत्तिं कुरु ।

गुरुरुवाच -

अरे शिष्य तव संसारनिवृत्तिः ज्ञानेन भवितव्या ।

ज्ञानं य श्रवणमनननिदिध्यासनैः ब्रह्मसाक्षात्कारो भवति ।

शिष्य उवाच -

भो स्वामिन् श्रवणं नाम किम्? मननं नाम किम्? निदिध्यासनं नाम किम्?

गुरुरुवाच -

भो वत्स ! श्रवणम् नाम वेदान्तवाक्यानामुपक्रमोपसंभारतात्पर्यलिङ्गानां

साधनयतुष्टययुक्तः सन् श्राव्यम् ।

मननं नाम श्रुतार्थस्य उपपत्त्यनुपपत्तिभ्यां युक्तिभिरालोचनं

मननम् । निदिध्यासनं नाम निश्चितार्थस्य तद्देकनिष्ठत्वेन

संशयविपर्यय त्यागेन अवस्थानं निदिध्यासनम् । स अवेव
 कृतितसाक्षात्कारः । श्रुतिवाक्यं प्रमाणम् । भिद्यते
 दुदयग्रन्थिः छिद्यते सर्वं संशयाः ।

क्षीयन्ते यास्य कर्माणि तस्मिन्दृष्टे परावरे ॥ [मुण्डक २:८]

शिष्यः -

भो स्वामिन् ! साधनयतुष्टयं नाम किम् ?

गुरुरुवाच -

नित्यानित्यवस्तुविवेकः ।

छडामुत्रार्थकलभोगविरागः ।

शमाद्विषट्कम् ।

मुमुक्षुता य ।

नित्यमात्मस्वरूपं हि दृश्यन्तद्विपरीतकम् ।

अवेवं यो निश्चयः सम्यक् विवेकोऽस्य नरस्य वै ॥

जगत्सर्वमनित्यम् । ब्रह्मैव नित्यम् । छडामुत्रार्थकलभोग विरागोनाम

ब्रह्माद्विस्थावरान्तेषु वैराग्यं विषयेष्वनु ।

तथैव काकविष्ठायाः वैराग्यं तद्धि निर्मलम् ॥

छडपरसुभविषयेषु वैराग्यं विरागः ।

शमाद्विषट्कं नाम शमोऽमउपरतिस्तितीक्षा श्रद्धासमाधानम् ।

शमो नाम - सदैव वासनात्यागः शमोऽयमिति शब्दितः ।

दमोनाम - निग्रहो बाह्यवृत्तीनां दम इत्यभिधीयते ।

उपरतिर्नाम - विषयेभ्यः परावृत्तिः परमोपरतिर्हि सा ।

तितिक्षा नाम - सडनं सर्वदुःभानां तितिक्षा शुभामता ।

श्रद्धा नाम - निगमाचार्यवाक्येषु भक्तिः श्रद्धेति विश्रुता ।

समाधानं नाम - चित्तैकाग्र्यं तु संलक्ष्ये समाधानमिति श्रुतम् ।

अेतत् शमाद्विषट्कम् ।

मुमुक्षुता - संसारबन्धनान्मुक्तिः कथं स्यान्मे कदा विधे ।

छति यासु दृढा बुद्धिर्वज्रतया सा मुमुक्षुता ॥

अवेवं साधनयतुष्टयसम्पन्नस्यैव ब्रह्मात्मैक्यज्ञाने अधिकाः ।

आत्मैकविज्ञानं विचारोऽण विना न जायते । विचारः कार्यः ।

शिष्य उवाच -

विचारोनाम ?

ગુરુરુવાચ -

અહં કઃ ? ઇદં સર્વં કથં જાતમ્ ? કુત્ર વા લયં ગચ્છતિ ?
સદા સદ્ભિઃ વિચારઃ કાર્યઃ ।

શિષ્ય ઉવાચ -

ભો સ્વામિન્ ! અહં તુ વિચારં ન જાનામિ સન્ત કુત્ર વા સન્તિ ?
કો વેદ ? ત્વમેવ માં કરુણાકટાક્ષપોતેન સંસારવારિધેઃ
પારં દર્શય ત્વમેવ મે ગતિઃ ।

શ્રીગુરુરુવાચ -

ભો વત્સ ! મય્યેવ તવ દૃઢા ભક્તિશ્ચેત્ શૃણુ ।
ત્વં તુ દેહો ન ભવસિ । અતઃ જડત્વાત્ દૃશ્યત્વાત્ દૃશ્યાદન્યો
દ્રષ્ટેતિ ન્યાયાત્ । અમડ્ગલત્વાચ્ચ । નિત્યત્વાચ્ચ ।
સવિકારત્વાચ્ચ જાત એવ દેહસ્ત્વં ન ભવસિ ।
ત્વં તુ ચૈતન્યમાત્રમ્ ।

શિષ્ય ઉવાચ -

ભો સ્વામિન્ ! અહં દેહો ન ભવામિ ચેત્ દેહસ્ય સુખદુઃખં માં
બાધતે । અત એવ દેહ એવાહમ્ ।

ગુરુરુવાચ -

દેહો જડઃ ।

શિષ્ય ઉવાચ -

કથં જડઃ દેહસ્તાવત્ બાલ્યમારભ્ય નિત્યં વર્ધતે જડસ્ય
વૃદ્ધિર્ન સંભવતિ । એવમેવ સર્વમ્ ।

ગુરુરુવાચ -

ભો શિષ્ય ! દેહતાદાત્ત્યેન તવ સુખદુઃખં પ્રતિભાતિ ।
યથા ધનાદિકન્નરં ચેત્ દુઃખ ભવતિ ।
તેનૈવ દ્રવ્યાદિકં સ્વયં ભવતિ વા
સુખદુઃખયોઃ કારણાભાવેડપીતિ ।
યથા લાભાલાભે તાદાત્ત્યેન સુખદુઃખે ભાસતઃ ।
તથૈવ દેહતાદાત્ત્યેન સુખદુઃખે પ્રતિભાસતઃ ॥

યથા દ્રવ્યાદિભ્યઃ સ્વયં ભિન્નઃ તથૈવ દેહાત્ સ્વયં ભિન્નઃ ।
જડ ત્વં ચ શૃણુ - દેહો વર્ધતે ઇતિ કૃત્વા દેહો જડો ન
ભવતીતિ ચદ્વદસિ તદસત્ । જડસ્યાપિ વૃદ્ધિદર્શનાત્ ।

यथा वेदिका मृदूपा जडापि मृत्तिकेपेण कुड्यादिरुपेण
वर्धते । किं तन्मात्रेण चैतन्यं भवति वा ।

तथैवान्नमयशरीरस्य पुनःपुनः अन्नं नित्यं निक्षेपेण
दृढो वर्धते । अत एव जडः । अमङ्गलत्वाच्च ।
शृणु - जन्मकालपरामर्शो अमङ्गलं सिद्धमेव ।
तव देहः दृश्यत्वं कथमिति चेत् मम शरीरे
श्यामगौरवत्वादिना प्रतीयमाने कृश स्थूलत्वादिभिश्च
सिद्धमेव । त्वं तु द्रष्टा । अनित्यत्वं शृणु ।
बाल कौमाराद्यवस्थायुक्तत्वात् सविकारित्वम् ।
त्वं तु देहाद्यविकारः । नित्यश्च । योऽहं बाल्ये क्रीडासक्तः
यौवने विषयासक्तः वार्धक्ये चिन्तायुक्तः तावत्तावत्
सोऽहमिदं नुभवाम् । तामिदं विषयाभिर्युक्तस्य नित्यत्वम् ।
तस्माद्देहो न भवसि । त्वं चिन्मात्रोऽसि साक्षी ।

शिष्य उवाच -

भो स्वामिन् ! तव प्रसादवेशात् देहो न भवामीति मम ज्ञानं
जातम् । तावता मम को वासः ?

गुरुः उवाच -

यदा त्वं पञ्चीकृतपञ्चमलाभूत समभवस्थूलशरीरं न
भवसि तदा नामरूपजातिवर्णाश्रमाद्यस्तव न सन्ति ।
अतत् सर्वं स्थूल शरीरस्यैव ।

शिष्य उवाच -

भो स्वामिन् ! त्वत् प्रसादात् सत्यं त्वदाज्ञया अहं स्थूलदेहो
न भवामि । तत्सम्बन्धाः वर्णाश्रमदयः स्त्रीपुंनपुंसकादयः
श्यामगौरवत्वादि नामरूपादयः मम न सन्ति ।
अतः परमिन्द्रियाण्यहम् । इन्द्रियेषु सत्सु पश्यामि शृणोमि
स्पृशामि इत्याद्यनुभवाच्च इन्द्रियाण्यहमेव ।

गुरुः उवाच -

भो वत्स ! इन्द्रियाण्यपि जडानि त्वं न भवसि
पञ्चभूतकार्यत्वात् ।

शिष्यः -

भो स्वामिन् ! इन्द्रियाणि जडानि कथं भूतकार्याणि कथम् ?

गुरुः उवाच -

યો વત્સ ઇન્દ્રિયાણિ આત્માનં જાનન્તિ પરમપિ ન જાનન્તિ યથા
પ્રદીપવત્ । ભો શ્રોત્ર ઇદાનીં ત્વં અત્ર તિષ્ઠસીત્યુક્તે ભો
સ્વામિન્ અત્ર સ્થાસ્થામીતિ વક્તુમસમર્થં એવં સર્વાણિ કરણાનિ
અત જડાનિ । ભૂતકાર્યં કથમિતિ શૃણુ ।

શ્રોત્રેન્દ્રિયમાકાશકાર્યમ્ । આકાશાધ્યાત્મિક ગુણશબ્દગ્રહણે
સાધનમ્ । ત્વગિન્દ્રિયં વાયુકાર્યમ્ ।

વાય્વાધ્યાત્મિકગુણસ્પર્શગ્રહણે સાધનમ્ ।

ચક્ષુસ્તેજઃ કાર્યમ્ । તેજ આધ્યાત્મિકગુણરૂપગ્રહણે સાધનમ્ ।

રસનેન્દ્રિયમપાં કાર્યમ્ । જલાધ્યાત્મિકગુણરસગ્રહણે સાધનમ્ ।

એતાનિ જ્ઞાનેન્દ્રિયાણિ । પચ્યભૂતસત્ત્વગુણાદુત્પન્નાનિ ।

અથ કર્મેન્દ્રિયાણિ શૃણુ ।

કર્મેન્દ્રિયાણિ -

વાક્ આકાશકાર્યમ્ । આકાશાધ્યાત્મિકગુણશબ્દો વદતિ ।

પાણીન્દ્રિયં વાયુકાર્યમ્ । વાય્વાધ્યાત્મિકગુણેન ગૃહ્ણાતિ ।

પાદેન્દ્રિયં તેજઃ કાર્યમ્ । તેજ આધ્યાત્મિકકાર્યં ગમનાદિકં

કરોતિ । ગુહ્યેન્દ્રિયમપાં કાર્યમ્ । જલાધ્યાત્મિકકાર્યમ્ ।

મૂત્રરેતોત્સર્ગાદિકં કરોતિ । ગુદેન્દ્રિયં પૃથિવીકાર્યમ્ ।

પૃથિવ્યાધ્યાત્મિકગુણમ્ । પુરીષાદિકં કરોતિ ।

એવં કર્મેન્દ્રિયાણિ પચ્યભૂતરજોગુણેભ્યઃ ઉત્પન્નાનિ ।

પચ્યભૂતતમોગુણાત્ વિષયા ઉત્પન્નાઃ ।

શબ્દસ્પર્શરૂપરસગન્ધાઃ વચનાદાનગમન વિસર્ગાનન્દાઃ ।

એતાનિ સર્વાણીન્દ્રિયાણિ પચ્યભૂતાધ્યાત્મિક કાર્યાણિ જડાનિ ।

સ્વસ્વદેવતાનુગ્રહણે સ્વસ્વવિષયાન્ પ્રતિ વર્તન્તે ।

શિષ્યઃ -

કસ્યેન્દ્રિયસ્ય કિં દૈવતમ્ ?

ગુરુરુવાચ -

શ્રોત્રેન્દ્રિયસ્ય દિગધિદૈવતમ્ ।

ત્વગિન્દ્રિયસ્ય વાયુરધિદૈવતમ્ ।

ચક્ષુરિન્દ્રિયસ્ય સૂર્યોઽધિદૈવતમ્ ।

રસનેન્દ્રિયસ્ય વરુણોઽધિદૈવતમ્ ।

દ્રાણેન્દ્રિયસ્યાશ્ચિનીદેવતાવધિદૈવતમ્ ।

વાગિન્દ્રિયસ્યાગ્નિરધિદૈવતમ્ ।

पाणीन्द्रियस्य छन्दोऽधिदैवतम् ।
 पादेन्द्रियस्य विष्णुरधिदैवतम् ।
 पाय्विन्द्रियस्य मृत्युरधिदैवतम् ।
 गुड्येन्द्रियस्य प्रजापतिरधिदैवतम् ।

छिन्द्रियाणामधिभूतं च शृणु -

श्रोत्रेन्द्रियस्य श्रोतव्यमधिभूतम् ।
 नेत्रेन्द्रियस्य द्रष्टव्यमधिभूतम् ।
 त्वगिन्द्रियस्य स्पर्शानोऽधिभूतम् ।
 रसनेन्द्रियस्य रसग्रहणमधिभूतम् ।
 घ्राणेन्द्रियस्य गन्धग्रहणमधिभूतम् ।
 वागिन्द्रियस्य वक्तव्यमधिभूतम् ।
 पाणिन्द्रियस्य दातव्यमधिभूतम् ।
 पादेन्द्रियस्य गमनमधिभूतम् ।
 पाय्विन्द्रियस्य विसर्जनमधिभूतम् ।
 उपस्थेन्द्रियस्य उत्सर्जनमधिभूतम् ।

सर्वाणि करणानि स्वस्वदेवतानुग्रहणैव स्वस्वविषयान् जानन्ति ।
 अत एव जडानि तानि त्वं न भवसि ।

शिष्य उवाच -

भो स्वामिन् ! सत्यम् छिन्द्रियाणि जडानीति मम ज्ञानं जातम् ।
 परं मन एवाहम् । स्वस्थे मनसि पश्यामि शृणोमि तदभावे
 न पश्यामि न शृणोमि अत एव मन एवाहम् ।

गुरुरुवाच -

भो वत्स ! मनः कथं त्वं भवसि ? मे मनः छिदानीं
 समाधानतया तिष्ठतीत्यनुभवात् मनसोऽपि भिन्न एव त्वं
 मनस्तव दृश्यम् । मनसस्त्वं दृष्ट्वा मनस्तवाधीनत्वाख्यात
 एव मनो न भवसि । प्राणो पश्यामि शृणोमि प्राणाभावे न पश्यामि
 न शृणोमि अत एव ।

शिष्य उवाच -

भो स्वामिन् ! सत्यं मनो न भवामि बुद्ध्या निश्चितेऽर्थे मनो
 धावति । अत एव बुद्धिरेवाहम् । साध्यन्तःकरणवृत्तित्वात् ।
 अत एव प्राण एव अहमस्मि ।

गुरुरुवाच -

ભો વત્સ ! પ્રાણસ્ત્વં ન ભવસિ જડત્વાત્ ।

શિષ્યઃ -

ભો સ્વામિન્ ! પ્રાણો જડઃ કથમ્ ?

ગુરુઃ -

શૃણુ રાત્રી પ્રસુમસ્ય પુરુષસ્ય વસ્તૂનિ ચોરો ગૃહીત્વા
ગચ્છતિ તદાનીં પ્રાણસ્તિષ્ઠત્યેવ । કથં નાવબુધ્યતે ।
અત એવ જડઃ ।

શિષ્યઃ -

ભો સ્વામિન્ ! પ્રાણો જડશ્ચેત્ જડશરીરં કથં ચેષ્ટયતિ
જડસ્ય ચેતનાયોગાત્ ।

ગુરુઃ -

શૃણુ જડસ્યાપિ જડચાલકત્વં લોકે દૃષ્ટમસ્તિ યથા
ચણ્ડમારુતઃ ગૃહોપરિસ્થિતતૃણાદીન્ નભસિ ભ્રામયિત્વાન્યત્ર
પાતયતિ । કિન્તાવતા વાયુશ્ચૈતન્યં ભવતિ વા । એવં
પ્રાણસ્યાપિ દેહચેષ્ટકત્વમ્ । અત એવ પ્રાણોઽપિ ત્વં ન ભવસિ ।

શિષ્યઃ -

ભો સ્વામિન્ ! ત્વદાજ્ઞયા એતત્સર્વમહં ન ભવામિ ।
તાવતા મમ કો લાભઃ ?

ગુરુઃ-

અરે શિષ્ય ! સાવધાનતયા શૃણુ । એતત્ સર્વં સમદશકં
લિડ્ગશરીરં ત્વં યદા ન ભવસિ । તદાનીં
દેવતિર્યજ્મનુષ્યાદિજન્માદિકં નાસ્તિ । યથા જાનુ ભગ્નપડ્ગોરિવ
ગમનાગમનં તવ નાસ્ત્યેવ ।

શિષ્યઃ -

ભો સ્વામિન્ ! ત્વત્પ્રસાદાદેવ સત્યં પરં ચ પ્રાણમનો બુદ્ધિ
દશેન્દ્રિય સમન્વિતમ્ । અપગ્ચીકૃત ભૂતોત્થં સૂક્ષ્માડ્ગં
ભોગસાધનમ્ । ભો સ્વામિન્ ! એતત્સર્વં અહં ન ભવામિ તર્હિ
કોઽહમિતિ મામહં ન જાનામિ । કૃપયા સ્વામિના વક્તવ્યમ્ ।

ગુરુઃ -

ભો શિષ્ય ! ઇદમેવ તવ કારણશરીરં કથમ્ ?
ભો શિષ્ય અરે સર્વં જાનાસિ સ્વાત્માનમેવ ન જાનામીતિ વદસિ ।
ઇદમેવ તવાજ્ઞાનં સર્વેષાં સ્થૂલસૂક્ષ્મ શરીરાણાં કારણત્વાત્

कारणमित्याभिधीयते । एयमेवाविद्या संसारानर्थदायिनी ।

“ आब्रह्म ज्ञानैक निलया अस्था निवृत्तिरेव मुक्तिः ।

मुमुक्षुभिः प्रयत्नैः परिहर्तव्या । ”

शिष्यः -

भो स्वामिन् ! कथं परिहर्तव्या ?

गुरुः -

अरे शिष्य ! त्वमेव माडडं न जानामीति वदसि । तर्हि त्वत्तोऽन्यः

कोऽपि वदति वा ? वक्ता श्रोता द्रष्टा त्वमेव ।

शिष्यः -

अस्मिन्नर्थे श्रुतिः प्रमाणां वर्तते वा ?

गुरुः -

अरे वत्स ! सर्वेषां वेदान्तानां अत्रैव श्रुतिवाक्यं प्रमाणात् ।

“ नान्यतोऽस्मि वक्ता नान्यतोऽस्मि श्रोता नान्यतोऽस्मि मन्ता
नान्यतोऽस्मि द्रष्टा येति ”

येन वा पश्यति येन वा शृणोतीत्यादि प्रमाणानि बहूनि सन्ति ।

त्रिषु धामसु यत् भोज्यं भोक्ता भोगश्च यत् भवेत् ।

तेभ्यो विलक्षणः साक्षी चिन्मात्रोऽडं सदाशिवः ॥

स्मृतिरपि - क्षेत्रज्ञं चापि मां विद्धि सर्वभूतस्तमात्मानमिति ।

पुराणं च -

सकल एदमडं च वासुदेवः परमः पुमान् परमेश्वरः स अेकः ।

एति मतिरमला भवत्यन्ते उदयगते व्रज तां विडाय दूरात् ।

अेवं विज्ञानेन स्वात्मरामः सन् यस्तिष्ठति स ब्रह्म स शिवः

स हरिः सेन्द्रः सोऽक्षरः परमस्वराट् । ज्योतीषि विष्णुः

भुवनानि विष्णुः वनानि विष्णुः गिरयो दिशश्च ।

नद्यः समुद्राश्च स अेव सर्वम् । एदं त्वं नास्ति विप्रवर्य ।

अेतादृशेनानुभवेन शिष्ययुक्तः सन् स्वानुभवस्थितिं दर्शयति ।

न छि बन्धपदं न छि भोक्षपदं न छि पापपदं न छि पदम् ।

न छि रिक्तपदं न छि पूर्णपदं छि रोदिषि मानस सर्वसमम् ।

अडो अडं नमो मड्यं दक्षो नास्तीति मत्समः ।

असंस्पर्शशरीरेण येन विश्वं चिरं धृतम् ।

मयि सुभबोधपयोधौ मडति ब्रह्माण्ड बुदबुदसडस्रम् ।

માયામયેન મરુતા ભૂત્વા ભૂત્વા પુનસ્તિરોધતે ।
હવ્યમહં કવ્યમહં હેયોપાદેયભાવશૂન્યોહમ્ ।
હરિરહમસ્મિ હરોહલં વિધિરખ્યહમસ્મિ કારણં તેષામ્ ।
ધર્માધર્મમયોહલં ધર્માધર્માદિબન્ધરહિતોહમ્ ।
ધાર્મિકજનસુલભોહલં ધન્યોહસ્મિ ધાતુરાદિભૂતોહમ્ ॥

મન્યોહમસ્મિ મહતાં મન્દમતીનાં માનનીયોહમ્ ।
મદ માન રાગ મોહિત માનસ દુર્વાસના દુરાપોહમ્ ।
નાહં નમામિ દેવાન્ એતે નમસ્યન્તિ ચ નિત્યં મામ્ ।
મત્તઃ પરતરો નાસ્તિ ચિન્માત્રોહલં સદાશિવઃ ।
કિમિદં કિમસ્ય રૂપં કથમિદમુદભૂદમુષ્ય કો હેતુઃ ।
ઇતિ ન કદાપિ ચિન્ત્યમ્ ।
ચિન્ત્યં માયેતિ ધીમતા વિશ્વમ્ ।
ગુરુણૈવ નાવા પ્રાક્તનભાગ્યાનુકૂલમારુતેન ॥

દુસ્સહદુઃખતરહ્ગોત્તુહ્ગ સંસાર સાગરોત્તીર્ણઃ ।
શરણં ન હિ મમ જનની સ્યુતો ન સોદરશ્ચાન્યે ॥

પરમં શરણં ઇદં મે ચરણં મમ મૂર્છિ દેશિકન્યસ્તમ્ ।
આસ્તે દેશિકચરણં નિરવધિરાસ્તે મદીક્ષણે કરુણા ॥
આસ્તે કિમપિ તદ્દુક્તં કિમિતઃપરમસ્મિ જન્મસાહુલ્યમ્ ॥

ઇદં જ્ઞાનં પરં શ્રેષ્ઠે સતાં સંમતમાદરાત્ ।

યઃ શ્ણોતિ ચ મેધાવી સ મુક્તો નાત્ર સંશયઃ ।

॥ ઇતિ શ્રીપરમહંસપરિત્રાજકાચાર્ય

શ્રીમત્ શઙ્કરાચાર્યવિરચિતબાલબોધસંગ્રહઃ સમાપ્તઃ ।

Encoded and proofread by Sunder Hattangadi

bAlabodhasa NgrahaH

pdf was typeset on December 22, 2023

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

